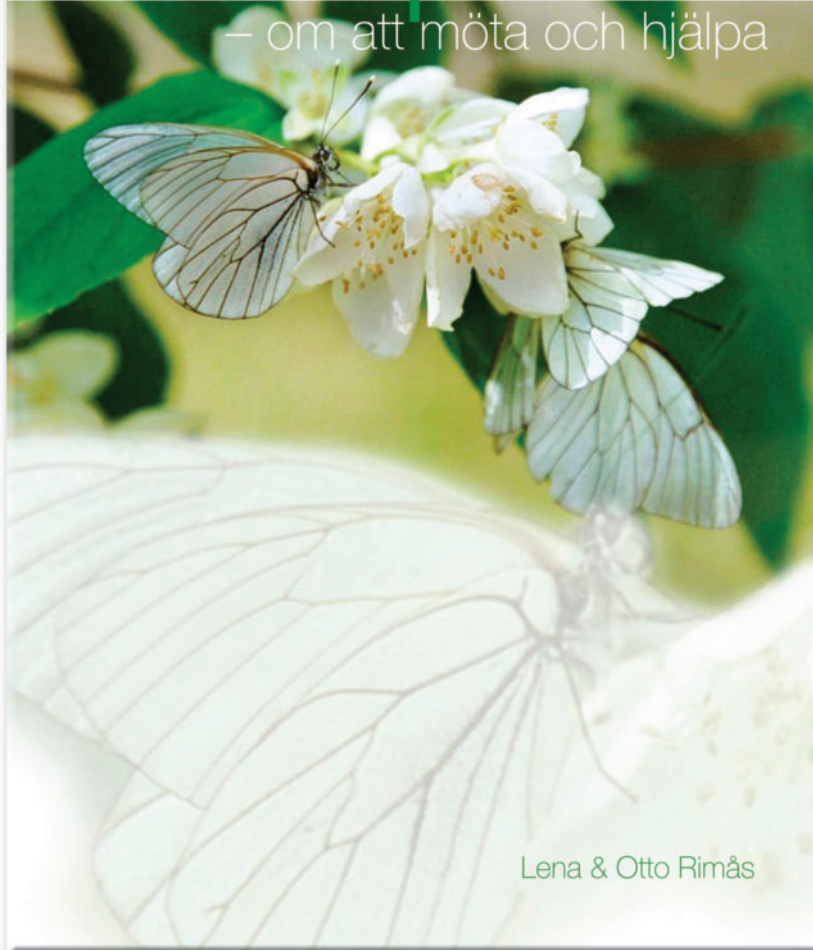

empati

– om att möta och hjälpa

Studieguide

av

Curt Karlsson

Om studieguiden

Boken *Empati - om att möta och hjälpa* är indelad i sex kapitel. Studieguiden följer kapitelindelningen och bygger därför på lika många samtalstillfällen.

Som förberedelse är det viktigt att bekanta sig med bokens uppläggning.

Hela samtalsgruppen bör ha tillgång till

- Boken *Empati – om att möta och hjälpa*
- *Studieguide* (som får kopieras fritt)

Boken kan beställas direkt från författarna eller via bokhandel, studieguiden endast direkt från författarna:

Lena och Otto Rimås
Kronogatan 17
570 33 Mariannelund
0496-212 93
www.lor.se

Samtalstillfälle 1

Själavårdens grund (sid 11-45)

Samtalstillfälle 2

Själavårdaren – en tjänare (sid 46-72)

Samtalstillfälle 3

Viktiga perspektiv på själavården (sid 73-105)

Samtalstillfälle 4

Själavårdssamtalet (sid 106-139)

Samtalstillfälle 5

Själavårdsrelationen (sid 140-202)

Samtalstillfälle 6

Församlingens utmaning (sid 203-224)

Sidorna 225-242 ger förslag på *filmer för fördjupningssamtal* presenterade med filmfakta, resumé och förslag på samtalsfrågor. Inför varje samtalstillfälle kan det vara lämpligt att undersöka om det finns någon film som passar för gruppen att se tillsammans.

Sidorna 244-248 innehåller förteckning över *referenslitteratur*.

Längst bak i *studieguiden* (sidorna 8-9) finns några praktikfall som kan vara lämpliga att använda för att få ytterligare träning och underlag för ställningstaganden.

Lycka till önskar

Curt Karlsson
curt.karlsson@folkbildning.net

Samtalstillfälle 1

Igångsättning

Inled med att bläddra i boken och bekanta er med dess innehåll. Ta hjälp av innehållsförteckningen. Kom överens om förhållningssätt i samtalsgruppen. Det är viktigt att vara öppen och att samtidigt behandla varandra med respekt. Det samtal som förs i gruppen får inte bli allmän egendom på det ”offentliga torget”.

Det kan finnas behov av att redan vid första samtalstillfället göra någon form av tids- och innehållsplanering.

Kapitel 1: Själavårdens grund

Gå igenom de olika textavsnitten och sammanfatta.

Dela erfarenheter. Ta hjälp av frågorna på sidorna 14, 18, 22, 26, 29, 32, 36, 40, 45.

Fördjupning

Läs gärna de föreslagna bibeltexterna. Vad har de oss att säga idag?

Studera illustrationen på sidan 31. Vilket förhållningssätt fordras för att detta ska kunna fungera?

Sammanfatta i några punkter det ni upplever som viktigast i kapitel 1.

Till nästa gång

Kapitel 2: Själavårdaren – en tjänare

Var och en kan få som uppgift till nästa gång att läsa kapitlet samt att förbereda sig särskilt på ett speciellt avsnitt.

För anteckningar

Samtalstillfälle 2

Kapitel 2: Själavårdaren – en tjänare

Gå igenom de olika textavsnitten och sammanfatta.

Dela erfarenheter. Ta hjälp av frågorna på sidorna 51, 55, 57, 63, 68, 72.

Fördjupning

Gör en sammanfattning av kapitel 2, gärna i punktform. Vad uppfattar studiegruppen som viktigast?

På sidorna 61 och 62 återges Franciskus bön. Meditera över bönen. Vad vill den säga oss?

Leta gärna reda på andra skrivna böner från olika tidsperioder och som kan bli till hjälp.

Formulera och skriv ned egna böner.

Till nästa gång

Kapitel 3: Viktiga perspektiv på själavården

Var och en kan få som uppgift till nästa gång att läsa kapitlet samt att förbereda sig särskilt på ett speciellt avsnitt.

Någon kan få i uppdrag att föra en liten dagbok under en vecka. Vilka av dessa samtal kan betraktas som själavårdssamtal?

För anteckningar

Samtalstillfälle 3

Kapitel 3: Viktiga perspektiv på själavården

Redovisa dagboksanteckningar.

Gå igenom de olika avsnitten och sammanfatta.

Dela erfarenheter. Ta hjälp av frågorna på sidorna 77, 80, 86, 89, 92, 99, 103, 105.

Fördjupning

Gör en sammanfattning av kapitel 3, gärna i punktform. Vad uppfattar studiegruppen som viktigast?

Skriv ned en egen livsberättelse. Vad innebär att möta ”livets puls”?

Till nästa gång

Kapitel 4: Själavårdssamtalet

Var och en kan få som uppgift till nästa gång att läsa kapitlet samt att förbereda sig särskilt på ett speciellt avsnitt.

För anteckningar

Samtalstillfälle 4

Kapitel 4: Själavårdssamtalet

Gå igenom de olika avsnitten och sammanfatta.

Dela erfarenheter. ta hjälp av frågorna på sidorna 109, 112, 116, 118, 126, 130, 132, 135, 139.

Fördjupning

Genomför ett enkelt drama:

- a. misslyckad kommunikation
- b. god kommunikation

Ta hjälp av illustrationen på sidan 110.

Skriv ned en egen definition av vad ett ”jag-stärkande” samtal innebär.

Till nästa gång

Kapitel 5: Själavårdsrelationen

Var och en kan få som uppgift till nästa gång att läsa kapitlet samt att förbereda sig särskilt på ett speciellt avsnitt.

Ta reda på vad lagstiftningen säger om tystnadslöfte, tystnadsplikt, sekretess. Intervjua gärna några olika personer, exempelvis socialsekreterare, någon i församlingens ledning, präst etc.

Vissa kyrkor/samfund har tydligt definierade gemensamma dokument kring bland annat tystnadslöfte, tystnadsplikt etc. Undersök!

Ta reda på några uppgifter om personuppgiftslagen.

För anteckningar

Samtalstillfälle 5

Kapitel 5: Själavårdsrelationen

Det kan vara nödvändigt att dela upp kapitlet på flera samtalstillfällen eller prioritera vissa delar för gemensamma samtal och vissa delar för mer personliga reflektioner.

Redovisa uppgifter om tystnadslöfte, tystnadsplikt, sekretess.

Gå igenom de olika avsnitten och sammanfatta.

Dela erfarenheter. Ta hjälp av frågorna på sidorna 143, 147, 151, 157, 161, 164, 171, 174, 178, 181, 185, 189, 191, 193, 196, 202.

Fördjupning

Gör en sammanfattning av kapitel 5, gärna i punktform.

Fördjupa samtalet kring vad som ligger i uttrycket ”andlig trötthet”. Hur kan man komma till rätta med denna trötthet?

Gör en analys av livssituationen enligt förslaget på sidan 195. Jämför olika erfarenheter.

Till nästa gång

Kapitel 6: Församlingens utmaning

Var och en kan få som uppgift till nästa gång att läsa kapitlet samt att förbereda sig särskilt på ett speciellt avsnitt.

För anteckningar

Samtalstillfälle 6

Kapitel 6: Församlingens utmaning

Gå igenom de olika avsnitten och sammanfatta. Sök att vara så konkret som möjligt.

Dela erfarenheter. Ta hjälp av frågorna på sidorna 212, 217, 222.

Fördjupning

Gör en tillbakablick och sök inför varandra redovisa vilka områden som i de olika kapitlen i studieboken som berört mest.

Vad ligger i begreppet ”Kristi kropp” (sidan 203)?

Inled samtal med olika grupper/råd i församlingen (exempelvis barn- och ungdomsråd, omsorgsråd, styrelse, församlingens ledning, kontakter i samhället etc) och sök få fram vilka behov som finns av själavård. Ta hjälp av behovsanalysen på sidan 220.

Vilka områden bör speciellt prioriteras?

Gå vidare tillsammans och gör en handlingsplan för de områden ni vill utveckla eller starta upp.

För anteckningar

I praktiken

Lisbet

Du samtalar med Lisbet. Hon är mycket upprörd och menar att själavård är inget som ”lekmän” eller pastorer ska syssla med. ”Om man behöver själavård ska man vända sig till specialister, psykologer, psykoterapeuter och andra som har en gedigen utbildning. Annars är det kvacksalveri”, säger Lisbet och markerar med sitt kroppsspråk vad hon menar. ”Och hur är det med tystnadsplikten”? frågar hon.

Du anar att hon i något sammanhang blivit besviken.

- Vad svarar du?

Nils

Du deltar i en samling där man samtalar om själavård och omsorg. Ni har ett öppet och fint samtal i gruppen. Så märker du att det växer fram vissa detaljer i samtalen som du känner igen från ett tidigare samtal du haft med Nils.

Tydligt har Nils i något slags förtroende berättat om sina upplevelser för fler – eller så har någon fått tag i vissa detaljer som förs vidare. Du märker att de faktauppgifter du fått och som du vet är sanna inte riktigt stämmer in i helhetsbilden av Nils.

- Hur reagerar du? Vad gör du?

Anders

Anders söker upp dig och vill ha ett samtal. Han låter mycket angelägen. Själv känner du dig modlös och trött. Du tvivlar på dig själv.

”Nej, inte nu igen”, tänker du. ”Jag orkar inte. En annan gång, men inte nu”.

Anders påminner om ett tidigare samtal om nåd och försoning och en förbönsstund som ni hade tillsammans.

- Vad gör du?

Adele

Du är djupt engagerad i ett själavårdssamtal. Du har mött Adele tidigare och ni har en positiv relation till varandra. Du har undvikit att ge råd eftersom du upptäcker att Adele egentligen bär på svaren, men vill få dem bekräftade.

Så märker du en förskjutning hos dig själv. Du märker att du ger Adele en mängd råd och tar exempel från din egen verklighet. Det blir någon slags ”överföring” som påverkar Adele negativt. Hon orkar inte ta emot det du ger henne.

- Vad gör du för att fortsätta att bygga upp den positiva relationen som nu håller på att brytas sönder?

Viktor

Viktor är alltid glad och positiv. Hon ställer alltid upp oavsett vad det än gäller. En del i församlingen markerar ett tydligt ett avstånd till henne. De tycker inte hon fungerar på ett tillfredsställande sätt.

När frågan om själavårdsteam kommer upp i församlingen är Viktor den som först anmäler sig. Hon har en god förmåga att ”känna in” andra människor samtidigt som hon behöver vägledning och stöd. Vitorias styrka är att hitta människor som upplever ”utanförskap”.

Du tvingas ta ställning: Antingen stötta den positiva Viktor och få vissa personer emot dig eller avvisa henne för att få med andra. Kanske själavårdsteamet till och med skulle få högre status i församlingen om Viktor inte är med.

- Vad gör du?

Jörgen

Du har byggt en mycket fin relation till Jörgen. Ni trivs tillsammans. Efter olika samtal märker du att Jörgen bär på en smärta som han har svårt att uttrycka. Du anar att det finns något dolt, någon form av brott, någon form av övergrepp som han blivit utsatt för eller några traumatiska barndomsupplevelser.

För att komma vidare i samtalen bör något hända. Du upplever stundtals till och med rädsla att få veta vad Jörgen bär på.

- Vad gör du? Var söker du själv hjälp för att få visshet vad du bör göra?

Om studiegruppen kommer in på områden som rör barn och eventuella övergrepp kan ett material från Sveriges Kristna Råd vara till hjälp. Materialet heter *Ekumeniska riktlinjer vid sexuella övergrepp i kyrkliga miljöer*.
Adress: info@skr.org eller www.skr.org